

ІННОВАЦІЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТУВАННЯ: СЕНСИ ТА СМИСЛИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

Цю збірку ми присвячуємо всім освітянам України. З незламною вірою та безмежною відданістю своїй справі, вони, попри жорстоку війну, продовжують дарувати українським дітям знання та віру в краще майбутнє. Їхня самовіддана праця – це щит, який захищає українську освіту, та запорука світлого майбутнього нашої країни. Слава Україні!

АВТОРСЬКА ІНТЕРАКТИВНА ЗБІРКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ СЛУХАЧІВ ТЕМАТИЧНИХ КУРСІВ «Інновації та експериментування в навчанні»

АВТОРИ:

[Марина Скрипник](#), кандидат педагогічних наук, доцент, доцент [кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України](#)
marina_scripnik@ukr.net

[Тетяна Кравчинська](#), кандидат педагогічних наук, доцент, учений секретар [Інституту соціальної та політичної психології НАПН України](#) tatyana.krav@ukr.net

[Наталія Волинець](#), старший викладач [кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України](#) volynets.nathaly@gmail.com

Ця збірка допоможе вам:

Розкрити сенси та смисли інновацій та експериментування:

- Зрозуміти сутність та значення інновацій у сучасному навчанні.
- Визначити роль експериментування в розвитку педагогічної майстерності.
- Переосмислити свою педагогічну діяльність через інноваційний підхід.

Опанувати практичними інструментами для впровадження інновацій:

- Ознайомитися з різноманітними методами та підходами до інноваційного навчання.
- Отримати практичні рекомендації щодо впровадження інновацій у педагогічну практику.
- Розробити власний план інноваційного розвитку.

Знайти натхнення та мотивацію:

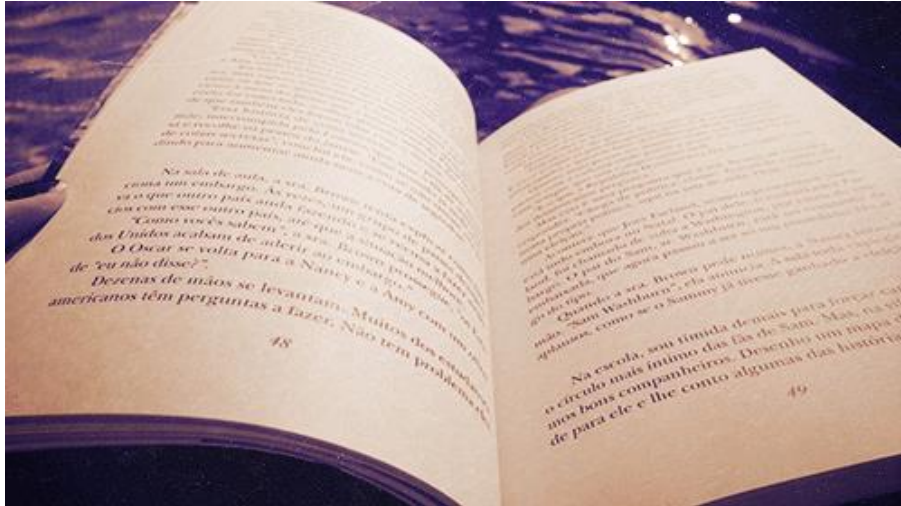
- Ознайомитися з успішними кейсами впровадження інновацій в освіті.
- Почерпнути ідеї та поради від досвідчених педагогів-новаторів.
- Приєднатися до спільноти однодумців, які прагнуть до розвитку інноваційної освіти.

Перевірити свої знання та навички:

- Виконати інтерактивні завдання, які допоможуть закріпити отримані знання.

- Оцінити свій рівень готовності до впровадження інновацій.

ПЕРЕДМОВА. Від уроку до навчання та інновацій: подорож до майстерності

Шановні добродіі!

Пропонуємо вашій увазі третю авторську збірку, яка стає логічним завершенням трилогії, розпочатої у попередніх двох публікаціях. Цей шлях веде нас від особливого (уроку) до конкретного (навчання) та загального (інновацій).

Перша збірка **"НАУКА ТА МИСТЕЦТВО УРОКУ XXI ст."** фокусувалась на гармонійному поєднанні наукового підходу та творчого начала у викладанні. Вона дає ґрунтовне розуміння дидактичних принципів та інноваційних методів, що роблять урок ефективним та цікавим.

Друга збірка **"ЯК НАВЧАТИ ВЧИТИСЯ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ?"** розкрила особливості навчання в епоху цифрових технологій. Вона запропонувала практичні рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу з урахуванням сучасних реалій.

Третя збірка **"ІННОВАЦІЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТУВАННЯ: СЕНСИ ТА СМИСЛИ ДЛЯ НАВЧАННЯ"** акцентує на глибинному розумінні інновацій та експериментування в освіті. Ми досліджуємо не лише сенси цих понять, але й смисли, які вони несуть для сучасного педагога.

Чому **"смысл"** і **"сeнс"** у назві збірки? Це свідомий вибір, що підкреслює два аспекти інновацій в навчанні:

- Об'єктивний (смысл) – те, для чого вони запроваджуються.
- Суб'єктивний (сeнс) – те значення, яке вони мають для конкретного педагога.

Слов'янське "смысл" має більш глибинне значення, відсилаючи до сутності речей та їх призначення. Латинське "сeнс" має більш прагматичне значення, описуючи значення, яке людина надає чомусь. Поєднання цих двох слів у назві збірки дає цілісне уявлення про інновації в навчанні.

Сенс інновацій та експериментування

Смисл цих процесів для педагога

Інновації – це не просто впровадження нових технологій чи методів. Це, перш за все, світогляд, що ґрунтується на прагненні до постійного вдосконалення та пошуку нових, більш ефективних шляхів досягнення освітніх цілей.

Експериментування – невіддільна частина інноваційного процесу. Це сміливий вихід за межі звичного, готовність ризикувати та вчитися на власних помилках.

Третя збірка "**Інновації та експериментування: сенси та смисли для навчання**" – це інтерактивний простір для:

- Рефлексії.
- Обміну досвідом.
- Генерації нових ідей.

Ця збірка буде корисною для:

- **Вчителів**, які прагнуть зробити навчання мотивувальним, динамічним та ефективним.
- **Консультантів центрів професійного розвитку педагогічних працівників, методистів**, які шукають нові методи та підходи до науково-методичного супроводу педагогів.
- **Науковців**, які досліджують проблеми інновацій та експериментування в освіті.
- **Керівників освітніх закладів**, які прагнуть створити умови для розвитку інноваційної культури у своїх закладах.
- **Андрогогам**, які розробляють тематичні курси для підвищення кваліфікації педагогів.

Новація
(лат. novatio – оновлення, зміна) –

продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результат фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення її ефективності.

1 - [Новація після прийняття до реалізації та розповсюдження набуває нової якості – стає інновацією.](#)

Новаціями є знання:

2 - Не всі знання мають практичну цінність. [Вони стають імпульсом для перетворень лише за умов, коли набувають форми інновацій, здатних оновлювати виробничі сили, створювати передумови для технологічних і виробничих змін.](#)

Що ви знайдете в цій збірці?

- **Глибоке розуміння інновацій та експериментування в освіті:** досліджуємо не лише сенси цих понять, але й смисли, які вони несуть для сучасного педагога.
- **Практичні рекомендації:** збірка пропонує дієві методи та підходи, які допоможуть вам впровадити інновації та експерименти у вашу педагогічну практику.
- **Надхнення та мотивацію:** описи успішних кейсів та поради від досвідчених педагогів надихнуть вас на творчі експерименти та пошук нових шляхів до майстерності.
- **Інтерактивний простір:** збірка пропонує завдання, які допоможуть вам перевірити свої знання та навички.

Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Інновації та експериментування в навчанні : робочий зошит для слухачів курсів підвищення кваліфікації. К. : ЦІПО, 2024. 91 с. (рукописний формат)

ARTIE.COM

Курс є логічним продовженням тематичних курсів [«Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства»](#), де акцент було зроблено на теоретико-прикладному осмисленні термінології педагогічної інноватики («інновація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність», «інноваційна педагогічна діяльність», «інновація в освіті» тощо) та дослідженні практичних аспектів реалізації концепту «педагогіка партнерства» в умовах інноваційних освітніх змін.

Новий курс, ґрунтуючись на побудованому базисі, орієнтує слухачів на особливе в інноваційній педагогіці – опанування уміннями та навичками реалізації інновацій 2023 р. в навчанні.

Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Інновації та експериментування в навчанні : робочий зошит для слухачів курсів підвищення кваліфікації (інтерактивний онлайн формат)

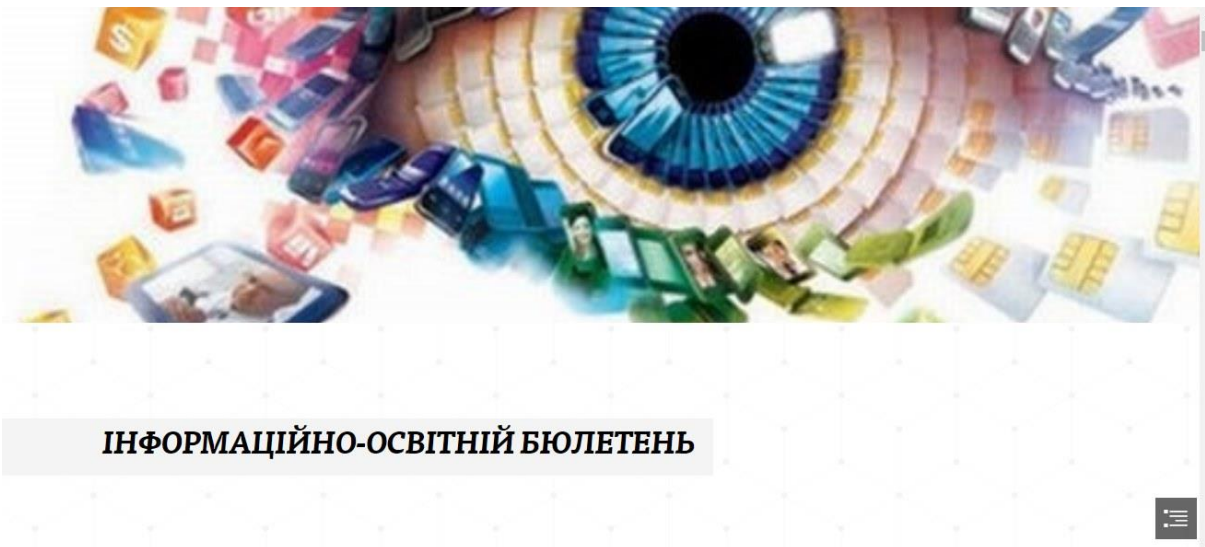

Робочий зошит підготовлено для слухачів тематичних курсів підвищення кваліфікації «Інновації та експериментування в навчанні». Опанування слухачами змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності та особливостями експериментування в навчанні пропонувано в структурованих відповідно до назви завдання. Розроблені авторські завдання ґрунтуються на ідеї американського психолога Дж. Гілфорда про розвиток конвергентного (необхідне для знаходження єдино точного розв'язання задачі) та дивергентного (завдяки яким виникають оригінальні рішення) мислення як потенціал для оцінювання власних інноваційних напрацювань. Робочий зошит є логічним продовженням низки авторських робочих зошитів, підготовлених до тематичних курсів, серед яких [«Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства»](#). Особливістю цього робочого зошиту є розроблення як у рукописному варіанті,

так і в електронному. Педагогічне дослідження, що розглядається, проводиться в рамках науково-дослідної роботи кафедри філософії і освіти дорослих ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України «Трансформація професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти» (державний реєстраційний номер 0120U104637 (2020–2025 рр.) (підтема «Когнітивна взаємодія викладача-тьютора та слухача в умовах онлайн та дистанційного підвищення кваліфікації»).

Для керівників, науково-педагогічних працівників ЗВО, педагогічних працівників ЗЗСО, фахової передвищої освіти, андрагогів системи післядипломної педагогічної освіти, науковців, організаторів післядипломної педагогічної освіти.

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ БЮЛЕТЕНЬ

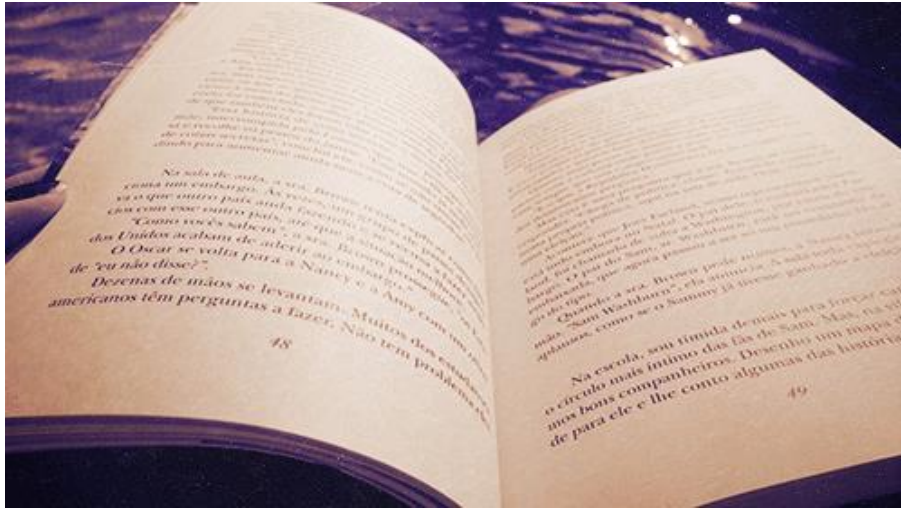
ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ БЮЛЕТЕНЬ

Широкомасштабна війна, розпочата росією 24 лютого 2022 р. проти Української держави, змушує змінювати формати комунікації з вами, шановні слухачі. Цей бюлетень допоможе вам розробити індивідуальну освітню траєкторію навчання на курсах. Як куратор, у цьому інтерактивному онлайн форматі прагну відповісти на актуальні запитання з організації та змісту нашої співпраці. Навігатором у роботі з бюлетенем є подана рубрикація та активні посилання.

Скрипник М.І. ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ХХІ ст. : зсув смислоутворюваних структур (опорний конспект)

В інтерактивному опорному конспекті узагальнено тренди освіти 2023 р., описуються їх зміни порівняно з 2022 р. Матеріал ґрунтується на результатах десятої інноваційної доповіді Відкритого університету «Інноваційна педагогіка 2023», підготовленої науковцями Великобританії та Іспанії. Опорний конспект містить: аналіз трендів освіти 2023 р. (персоналізація навчання; розвиток цифрових навичок; використання штучного інтелекту; глобалізація освіти, зокрема фокус на стійкість та екологічну відповідальність). Здійснено порівняння трендів освіти 2022 та 2023 рр.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА ТА ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА: спецкурс для слухачів курсів підвищення кваліфікації

Силабус спецкурсу для слухачів курсів підвищення кваліфікації є одним із базових спецкурсів, що входить у модуль №3 (Посадово-функціональний) освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації за напрямом «0101 Педагогічна освіта», галузі знань «01 Освіта». Спецкурс розроблений для категорії слухачів: педагогічні, науково-педагогічні працівники та керівники закладів освіти для тематичних курсів “Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства”. У результаті опанування змістом спецкурсу слухачі оволодіють змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності, сучасними технологіями навчання; сформулюють вміння експериментування, проектування та експертизи педагогічних інновацій, творчого мислення, готовності до новаційної/інноваційної професійної діяльності; розвинуть здатність розробляти проекти, оцінювати та забезпечувати їх якість. **Мета спецкурсу** - оволодіння сучасною науковою термінологією з педагогічної інноватики та набуття здатності до генерування нових ідей в освітньому процесі.

Тема 1. Інноваційна педагогіка: сутність понять: інтерактивний опорний конспект

Цей інтерактивний опорний конспект допоможе вам глибоко зануритися в сутність понять "інноваційна педагогіка". Опорний конспект містить:

- Визначення та характеристики інноваційної педагогіки.
- Переваги та особливості інноваційного навчання.
- Різноманіття методів та прийомів інноваційної педагогіки.
- Структуру та алгоритм створення опорного конспекту.
- Приклади опорних конспектів з різних предметів.
- Інтерактивні завдання для самоперевірки та закріплення знань.

Цей конспект буде корисним для: вчителів, які прагнуть зробити свої уроки сучасними, мотивувальними та ефективними; студентів педагогічних вишів, які вивчають інноваційні методи навчання; науковців, які досліджують проблеми розвитку освіти у XXI ст.

Тема 2. Досліджуємо інновації в освіті XXI ст.: інтерактивний опорний конспект

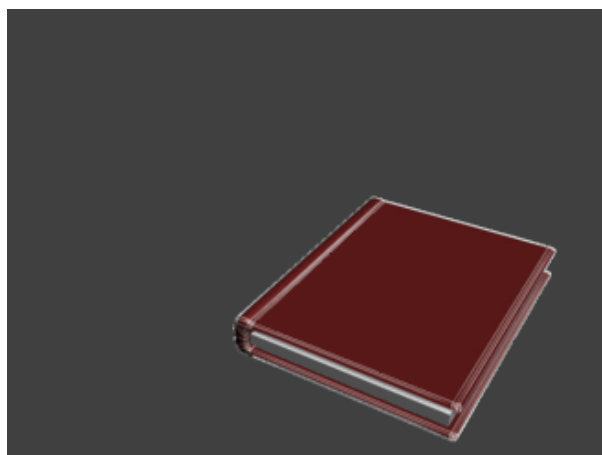
Тема 2 інтерактивного опорного конспекту "Досліджуємо інновації в освіті XXI ст." зосереджується на глибокому вивченні проблем, з якими стикаються освітні реформи та інноваційні пошуки в сучасній школі. **Проблеми інноваційного пошуку в освіті:** опір до змін з боку педагогів та адміністрації; нестача ресурсів та фінансування; відсутність методичної підтримки та системного підходу; недосконалість нормативно-правової бази. **«Інновація» & «реформа»:** розкриття сутнісних відмінностей та взаємозв'язку між двома поняттями; аналіз типології та класифікації освітніх інновацій. **Нововведення в школі:** виділення трьох видів: «інновації-модернізації», «інновації-трансформації» та «інновації-комбінації»; характеристика та порівняння їхніх особливостей. **«Життєвий цикл освітньої інновації»:** опис етапів: виникнення, впровадження, дифузії та рутинізації; аналіз факторів, що впливають на успішність впровадження інновацій.

Інтерактивний опорний конспект: забезпечує системне уявлення про проблеми та перспективи інновацій в освіті; містить інтерактивні завдання для самоперевірки та закріплення знань; пропонує практичні рекомендації щодо впровадження інновацій в педагогічну практику.

Тема 3. Педагогіка партнерства: інноваційні технології навчання та кращі освітні практики експериментування: інтерактивний опорний конспект

Тема інтерактивного опорного конспекту розкриває сутність та принципи педагогіки партнерства, акцентуючи увагу на інноваційних технологіях навчання та кращих освітніх практиках експериментування. **Інноваційні технології навчання:** огляд та класифікація інноваційних методів та прийомів навчання; акцент на технологіях, що сприяють співпраці та партнерству: проектно-дослідницька діяльність, проблемне навчання, кооперативне навчання тощо. **Кращі освітні практики експериментування:** аналіз світового досвіду впровадження педагогіки партнерства; опис та характеристика успішних кейсів експериментування; рекомендації щодо адаптації кращих практик до українських реалій.

ЧТИВО (АВТОРСЬКІ НАПРАЦЮВАННЯ)

[Скрипник М.І., Кравчинська Т.С., Волинець Н.П. ДІАЛОГ ПРО ІННОВАЦІЙНУ ПЕДАГОГІКУ Й ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ: ІНТЕРАКТИВНИЙ ВМІСТ ДЛЯ ОНЛАЙН ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ](#)

Через аналіз поняття діалог (сократівське та постмодерне розуміння) розкрито інтерактивний освітній зміст для онлайн діалогу зі слухачами курсів підвищення кваліфікації з проблеми інноваційна педагогіка й партнерство в освіті. Обґрунтовано авторські підходи до розроблення робочого зошита у двох форматах, здійснено порівняння паперового й електронного видання, структуровано навчальні та навчально-творчі завдання в робочому зошиті. Розкрито потенціал онлайн програм та інструментів для створення освітнього вмісту до курсу.

[Скрипник М.І., Кравчинська Т.С., Волинець Н.П. Віртуальний освітній простір, що гармонізує пізнання предметів навчання з технічною архітектурою.](#)

Проблема узгодженості дидактичного змісту, його технічної архітектури та когніції дорослого учня входить у предмет досліджень трансформаційного використання інформаційних технологій. У сучасних контекстах актуалізується питання не технологічної підтримки, аналізу потенціалу інструментів у віртуальному освітньому просторі (результат власного цілепокладання; власний простір з урахуванням мети, проєкту саморозвитку, рівня мотивації й рівня комп'ютерної грамотності), а когнітивне розуміння складних взаємодій між вмістом, педагогікою, дорослими учнями та технологіями, що може призвести до успішної інтеграції кількох технологій у навчанні. Розглянуто педагогічний аспект визначення та змістового наповнення понять «віртуальний освітній простір», «взаємодія технології у контексті змісту та освітньої практики (TPACK; e-TPACK; TPACK-SAMR Models)», «концепція втіленого пізнання», «когнітивна метафора», «мультимодальні навчальні тексти». Авторський підхід до концептуалізації проблеми обґрунтовано через ідею, задум і гіпотезу дослідження. З'ясовано, що дидактичний зміст онлайн-занять та когніції слухачів курсів підвищення кваліфікації узгоджується через створення мультимодальних навчальних текстів з урахуванням фреймів, метафор, наративів. Чим вища інформаційна грамотність андрагога у розробленні полімодальних навчальних текстів для дев'яти подій навчання (за Ганьє), тим більший намір і здатність інтегрувати дидактичний зміст, технології та когніції слухачів у відкритому освітньому просторі.

[Скрипник М. І. Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства: робочий зошит для слухачів курсів підвищення кваліфікації. К.: ЦІПО, 2023. 37 с. \(у двох форматах\).](#)

У робочому зошиті з освітнього курсу «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства» вміщено завдання для опанування слухачами курсів підвищення кваліфікації змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності, сучасними технологіями навчання; формування умінь дослідження, проєктування та експертизи педагогічних інновацій, творчого мислення. Розроблені авторські завдання ґрунтуються на ідеї американського психолога Дж. Гілфорда про розвиток конвергентного (необхідне для знаходження єдиного точного рішення задачі) та дивергентного (завдяки яким виникають оригінальні рішення) мислення як потенціал для оцінювання власних інноваційних напрацювань. Особливістю цього робочого зошита є розроблення як у рукописному варіанті, так і в електронному.

[Скрипник, М.І. Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства: робоча програма тематичної дискусії для слухачів курсів підвищення кваліфікації.](#)

Тематична дискусія «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства» розрахована на категорію слухачів: Керівники, новопризначені керівники та консультанти центрів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та для слухачів тематичних курсів «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства». Метою тематичної дискусії є отримання та осмислення досвіду

експериментування, проєктування та експертизи педагогічних інновацій для організації партнерської взаємодії для генерації нових ідей у навчальному процесі.

Заплановані результати навчання:

1. Класифікувати педагогічні інновації; інноваційно-модернізаційна та інноваційно-трансформаційна освіта.
2. Визначити інноваційність змісту освіти в: державних стандартах освіти; концепції розвитку особистості, що навчається; авторські навчальні плани і програми, підручники, навчальні посібники нового покоління; нова система оцінювання навчальних досягнень і моніторингу якості освіти; розвиток творчих здібностей особистості як основи її подальшої інноваційної діяльності, конкурентоспроможності навчальних закладів та установ, учасників освітнього процесу; освітні технології.

[Навчальні тексти нової природи: творимо, радимо, тренуємо: методичні рекомендації. М. І. Скрипник, Т. С. Кравчинська, Н. П. Волинець. К. : ЦІПО, 2021. 60 с.](#)

Навчальний текст – стрижень педагогічної взаємодії. Методичні рекомендації прагнуть не лише звернути увагу читача на те, що навчальні тексти нової природи змінюють мотивацію школярів Цифрової ери до учіння, спрямовують зміст і технології навчання предмета на реалізацію особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів. Відібраний та розроблений авторами зміст рекомендацій, що ґрунтується на дослідженнях з навчальної текстотеки, розвідках зі створення текстів, орієнтованих на використання різних платформ семіотичних систем, напрацюваннях з дизайну (графічного, веб) та візуалізації, навчить практично застосовувати можливості цифрових інструментів для якомога яснішого донесення педагогом навчального матеріалу до учнів. У зручній і доступній формі – порад та вправ – читач навчиться розвивати нові ідеї, розв'язувати проблеми якісного представлення змісту предмета в умовах онлайн та дистанційного навчання. Методичні рекомендації будуть цікаві педагогам, науковцям, організаторам навчання і освіти дорослих.

[Скрипник, М.І. , Кравчинська, Т.С. та Волинець, Н.П. ПІЗНАВАЙМО. ТВОРИМО. ВЗАЄМОДІЙМО. ЯК ЕВОЛЮЦІОНУЮТЬ НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ В XXI ст.?](#)

У зручній і доступній формі – підказки та вправи – читач навчиться розвивати нові ідеї, вирішувати проблеми якісного подання змісту предмета в умовах онлайн та дистанційного навчання. Зміст підібраних і розроблених авторами рекомендацій ґрунтується на дослідженнях бібліотек навчальних текстів, дослідженнях створення текстів, орієнтованих на використання різноманітних платформ семіотичних систем, розробках дизайну (графічного, веб-) та візуалізації.

«Innovative Pedagogy 2023»

За результатами
одинадцяті
доповіді
«Innovative Pedagogy 2023»

презентовано освітні тренди, які значно вплинуть на світове освітнє середовище. Для підготовки звіту група вчених з Інституту освітніх технологій Відкритого університету Великобританії співпрацювали з дослідниками з Центру інновацій у навчанні та викладанні Університету ім. Кейптаун, Південна Африка. Авторами запропоновано великий перелік педагогічних інновацій, а потім, через процес, що включає критику, дослідження та голосування, скорочено до десяти інновацій.

3 - [Innovative Pedagogy 2023](#).

4 - [Інноваційна педагогіка 2023](#)

Цікавим є досвід надання учням інструкцій

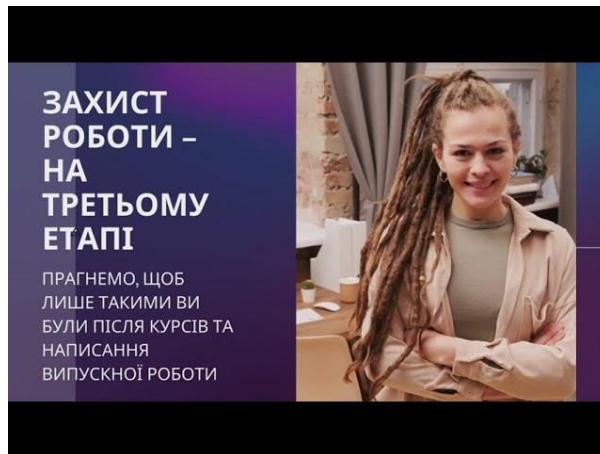
щодо використання ШІ під час виконання завдань за допомогою зеленого, жовтого чи червоного світла:

Червоне світло	Жовте світло	Зелене світло
ШІ забороняється застосовувати учням під час оцінювання (традиційні тести, іспити або запитання з короткою відповіддю).	Перед використанням ШІ потрібен дозвіл від учителя. Корисний для довгострокових проєктів, які вимагають досліджень, групових заходів, де індивідуальні внески є частиною колективної оцінки, або тематичних досліджень.	Учням пропонується використовувати програмне забезпечення ШІ. Завдання, які ідеально підходять для «зеленого світла», включають творчі письмові завдання, де штучний інтелект може слугувати інструментом мозкового штурму, дослідницькі проєкти, які передбачають збір і аналіз великих наборів даних, або діяльність, яка заохочує інновації.

5 - [Samuel Mormando. A Stoplight Model for Guiding Student AI Usage.](#)

6 - [Магічно про штучний інтелект в освіті](#)

7 - [ВИПУСКНА РОБОТА БЕЗ ХВИЛЮВАННЯ ТА СТРЕСУ](#)

8 - [15 інноваційних ідей для навчання](#)

9 - [Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства від радника](#)

4. ЯКА МАЄ БУТИ ШКОЛА? РОЗШИФРУЙ ГЛОГ

10 - [Сучасний текст](#)

ПОЛІМОДАЛЬНІ (МУЛЬТИМОДАЛЬНІ) НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ ДЛЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Мультимодальна педагогіка зосереджується на використанні різних способів спілкування для полегшення навчання:

слова, зображення, звуки та жести.

Набирає популярності завдяки соціальним і технологічним змінам, які мають *дестабілізувати домінування текстових практик.*

Мультимодальна педагогіка має на меті забезпечити здобувачам освіти можливостей навчатися та підтверджувати свої знання за допомогою кількох режимів, а також розвивати свої знання та навички **мультимодальної грамотності.**

11 - Мультимодальна грамотність передбачає усвідомлення:

- можливостей та обмежень окремих способів спілкування;
 - можливостей одночасно пізнавати значення;
- способів формування середовища для різних режимів та вмістів;
- як жанр (тип спілкування або стиль написання) впливає на те, як повідомлення структурувати для конкретної аудиторії в певному контексті

[Розвиток інклюзивної освіти в Україні](#)

[Матриця відбору, створення та модифікації креолізованих навчальних текстів для дев'яти подій навчання](#)

[Навчальна майстерність: для подолання навчальних втрат](#)

[Мої компенсаторні заходи з подолання навчальних втрат із предмета](#)

[Різниця між новацією та інновацією](#)

Як подолати проблемні ситуації в програмі дослідно-експериментальної роботи?

Наукове пізнання / Логіка наукового пізнання

Ідея - задум - гіпотеза

Як створюється задум (концепція)?

Що дослідник розробляє першим?

Етапи та завдання дослідно-експериментальної роботи

Що спільного між крапкою та фасетною класифікацією?

Педагогічна інноватика: складові

Визначити теорію навчання

Визначте характеристики традиційного та проблемного навчання